

Sygn. akt V Ca 1528/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Talarczyk	
--------------------------------------	--

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. P.

przeciwko (...) S. A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 27 kwietnia 2020 r., sygn. akt I C 4554/19

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie czynności procesowych dokonanych w dniu 27 kwietnia 2020 r. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 1528/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 lipca 2019 r. B. P. wniósł o zasądzenie od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. 250 euro z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 04 listopada 2018 r. do dnia zapłaty.

(...) spółka akcyjna wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2020 r., zapadłym w sprawie o sygn. akt I C 4554/19, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo (pkt I.) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego 287 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II.).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w całości. Orzeczeniu Sądu I instancji zarzucił naruszenie:

1) art. 148¹ § 3 w zw. z art. 148¹ § 1 k.p.c. polegającego na wydaniu wyroku na posiedzeniu niejawnym pomimo wniosku strony powodowej o przeprowadzenie rozprawy, wyrażonego w punkcie 5. pozwu, co doprowadziło do uniemożliwienia powodowi pełnego ustosunkowania się do postawionych przez pozwaną zarzutów i pozbawienia

możności obrony jego praw, tym samym skutkowało nieważnością postępowania na zasadzie określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c.;

2) art. 233 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 5, 6 i 7 Rozporządzenia nr 261/2004, poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w niniejszej sprawie, a co za tym idzie dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, skutkującą brakiem wywiedzenia przez Sąd I instancji meriti właściwych wniosków w zakresie stanu faktycznego i finalnie oddaleniem powództwa, poprzez stwierdzenie, iż:

a) wewnętrzna dokumentacja pozwanej, tj. raport (...), (...) oraz korespondencja mailowa prowadzona między osobami zatrudnionymi przez pozwaną stanowią wiarygodne i miarodajne źródło informacji;

b) z danych zawartych w raporcie (...) dotyczącym lotnisk trasowych wynika, iż warunki pogodowe uniemożliwiły wykonanie operacji lotniczej;

3) art. 7 ust. 1 pkt c Rozporządzenia (WE) NR 261/2004 Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (dalej: Rozporządzenia) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz błędne przyjęcie, że brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania, o którym mowa w rzeczonym przepisie, co skutkowało oddaleniem powództwa w niniejszej sprawie;

4) art. 5 ust. 3 Rozporządzenia (WE) NR 261/2004 Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na stwierdzeniu, że pozwana dowiodła, iż odwołanie spornego rejsu było następstwem nadzwyczajnej okoliczności, której nie można było uniknąć pomimo wszelkich racjonalnych środków.

Mając na względzie powyższe zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania przed sądem pierwszej instancji w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za obie instancje oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów ze wskazanych dokumentów.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o jej oddalenie w całości, o oddalenie wniosków dowodowych powoda oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Z uwagi na to, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym, stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy ograniczył uzasadnienie wyroku do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja w zakresie w jakim zarzucała nieważność postępowania przed Sądem I instancji okazała się zasadna. Zarzut ten jako najdalej idący zwalniał Sąd II instancji z obowiązku badania pozostałych zarzutów apelacji, z drugiej zaś strony musiał skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Strona powodowa w apelacji słusznie zarzuciła naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 148¹ § 3 k.p.c., co ostatecznie skutkowało nieważnością przedmiotowego postępowania.

Stosownie bowiem do art. 148¹ § 3 k.p.c. rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że pozwany uznał powództwo. Treść ww. przepisu ma służyć realizacji i zapewnieniu wysłuchania strony, która wyraża wolę uczestniczenia w rozprawie i przedstawienia swoich argumentów na tym forum rozpoznania sprawy.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, wydanie wyroku przez sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony praw, a w konsekwencji powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13.12.2018 r., V CZ 85/18). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 listopada 2011 r. (II CSK 132/11) wyraził zarazem pogląd, iż w sytuacji zgłoszenia wniosku przez którąkolwiek stronę o przeprowadzenie rozprawy, sąd nie ma w ogóle możliwości badania, czy rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym miało wpływ na wynik sprawy, a niewyznaczenie rozprawy jest rażącym uchybieniem procesowym, a zatem oceny tego naruszenia na płaszczyźnie tego rodzaju uchybień procesowych, które nie wpisują się w przesłanki nieważności postępowania. Powyższe oznacza zatem, że wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. samoistnie powoduje, że postępowanie w sprawie, co najmniej w zakresie wydanego wyroku, dotknięte jest nieważnością. Obowiązkiem sądu jest bowiem umożliwienie stronie zaprezentowania jej stanowiska na wyznaczonej rozprawie.

Jak wynika zaś z treści pozwu, powód wniósł o przeprowadzenie rozprawy również pod nieobecność powoda i jego pełnomocnika. Zawarcie takiego wniosku w piśmie wszczynającym postępowanie uniemożliwiło zatem wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym. Okoliczność, że wniosek ten został zredagowany w taki sposób, iż odniesiono się w nim do nieobecności powoda lub jego pełnomocnika na rozprawie, nie oznacza bynajmniej w ocenie Sądu Okręgowego, iż wniosek ten należało kwalifikować wyłącznie w kategoriach oświadczenia powoda, wyrażającego zgodę na przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność, o ile Sąd I instancji uzna za konieczne jej wyznaczenie (art. 187 § 2 k.p.c.). Zasadniczą treścią w/w regulacji jest bowiem domaganie się przeprowadzenia rozprawy, z dodatkowym jedynie zastrzeżeniem, że może być ona przeprowadzona również pod nieobecność powoda lub jego pełnomocnika. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w orzecznictwie, że wymaganie od strony składania dwóch wniosków: o przeprowadzenie rozprawy (art. 148¹ § 3 k.p.c.) oraz o przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność strony (art. 209 k.p.c.), stanowi nadmierny formalizm. Dlatego wniosek o przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność strony spełnia wymóg złożenia wniosku o przeprowadzenie rozprawy w znaczeniu art. 148¹ § 3 k.p.c. i obliuguje sąd do wyznaczenia rozprawy, chyba że pozwany uznał powództwo (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14.06.2018 r., I AGa 119/18, LEX nr 2529542).

Powyższe skutkowało ustaleniem, że na gruncie sprawy niniejszej doszło do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

Podkreślenia wymaga, że w razie stwierdzenia nieważności postępowania, bez względu na to, czy miała ona wpływ na wynik sprawy, sąd odwoławczy obowiązany jest uchylić zaskarżony wyrok, w granicach zaskarżenia oraz w zakresie dotkniętym nieważnością, i przekazać sprawę sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w zakresie objętym nieważnością, tj. od dnia 27 kwietnia 2020 r., i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania w instancji odwoławczej zostało wydane w oparciu o treść art. 108 § 2 k.p.c.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że charakter wydanego orzeczenia wyklucza w istocie potrzebę formułowania szczegółowych wskazań co do dalszego procedowania. Sąd Rejonowy winien zatem, zgodnie z wnioskiem powoda zawartym w pozwie, wyznaczyć termin rozprawy i o wyznaczonym terminie zawiadomić pełnomocników stron, a finalnie rozstrzygnąć o żądaniach pozwu stosownie do wyników przeprowadzonego postępowania dowodowego.